

ชื่อหลักสูตร การทอผ้าฝ้าย
จำนวน ๔๐ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพ พาณิชยกรรมและบริการ(ชั้นเรียนวิชาชีพ)
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

จากนโยบายและจุดเน้น การดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ตามยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย “กศน. เพื่อประชาชน” โดยการจัดการเรียนวิชาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานบริบทของพื้นที่จัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ และการพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand ๔.๐)

กศน.อำเภอแต่ละแห่ง พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร เช่น การทำนาและปลูกผักหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร มีการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนประชาชนใช้เวลาว่างหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร โดยการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเสริมได้แก่การทอผ้าพื้นเมืองซึ่งเป็นผ้าทอที่มีกรรมวิธีการผลิตจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน เป็นผ้าทอมือที่มีลวดลายและสีสันสวยงามนิยมนำมาใช้ในการแต่งกายและตกแต่งในงานพิธีต่างๆซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างดี

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายจึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนวิชาการทอผ้าลายสร้อยดอกหมาก เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจในตำบล ให้สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างอาชีพให้เกิดความมั่นคงต่อไป

หลักการของหลักสูตร

๑. ประยุกต์ลวดลายในการทอและสีย้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๒. มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงหลังจบหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์และเทคนิคในการทอผ้าฝ้าย
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเกิดทักษะสามารถทอผ้าฝ้ายได้
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและไปประกอบอาชีพเสริมได้

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ประชาชนทั่วไปที่ไม่มีอาชีพหรือผู้สนใจ
๒. ประชาชนผู้มีอาชีพ และต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลาเรียน	รวม	๔๐ ชั่วโมง	แบ่งเป็น
ภาคทฤษฎี	จำนวน	๑๐	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	จำนวน	๓๐	ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

๑. การมัดหมี่ลายสร้อยดอกหมาก ๑๐ ชั่วโมง

๑.๑ การเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบ	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- ขั้นตอนในการเตรียมไหม/ด้าย/ฝ้ายสำหรับการทอ	
- การเลือกเส้นไหม/ด้าย/ฝ้าย	
- วัตถุดิบและส่วนประกอบ	
๑.๒ การทอไหม/ด้าย/ฝ้าย	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- จุดประสงค์ของการทอ	
- วัสดุและอุปกรณ์	
- วิธีการทอไหม/ด้าย/ฝ้าย	
- ข้อควรระวังในการทอไหม/ด้าย/ฝ้าย	
๑.๓ การเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ไหมยืน (อธิบาย)	จำนวน ๒ ชั่วโมง
- ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ยืน	
- การออกแบบลวดลาย	
- การร้อยหลอดเล็กเป็นพวง	
๑.๔ การค้นเส้นไหม/ด้าย/ฝ้าย	จำนวน ๒ ชั่วโมง
- จุดประสงค์ของการค้น	
- วัสดุและอุปกรณ์	
- วิธีการค้น	
- ข้อควรระวังในการค้น	
๑.๕ การออกแบบลาย(ใส่โฮงมัดหมี่)	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- วัสดุอุปกรณ์	
- วิธีการมัดลาย/ขั้นตอน/	
- ข้อควรระวังในการมัดลาย	
๑.๖ การย้อมสี	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- วัสดุอุปกรณ์	
- วิธีการ/ขั้นตอน/การย้อมสี	
- ข้อควรระวังในการย้อมสี	
- การตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย	
๑.๗ การแกะเชือกฟางออก	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- วัสดุและอุปกรณ์	
- วิธี/ขั้นตอนการแกะเชือกฟางออก	
- ข้อควรระวังในการแกะเชือกฟางออก	
๑.๘ การปั่นใส่หลอดเตรียมทอ	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- จุดประสงค์ของการม้วน/ปั่นฝ้าย	
- วัสดุและอุปกรณ์	
- วิธีการการม้วน/ปั่นฝ้าย	
- ข้อควรระวังในการการม้วน/ปั่นฝ้าย	

๒. การทอผ้าลายสร้อยดอกหมาก จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

- ขั้นตอนการทอผ้าฝ้าย
- การเตรียมกี่
- การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย
- การเหยียบตะกอล
- การพุ่งกระสวย
- การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า
- การกระแทกฟืม
- การชิงหน้าผ้าให้ตึง
- การต่อเส้นฝ้ายยืนและเส้นไหมพุ่งเมื่อเส้นฝ้ายขาด
- การปรับและปล่อยเส้นฝ้ายยืน
- การหิวเส้นยืนขณะทอผ้าฝ้าย
- การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพักการทอผ้าฝ้าย

การจัดกระบวนการเรียนรู้

- ๑ . ศึกษาจากเอกสารและภูมิปัญญา
- ๒ . ฟังวิทยากรบรรยายให้ความรู้
- ๓ . การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
- ๔ . แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๕ . ทำใบความรู้และใบงาน
- ๖ . ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง
- ๗ . ฝึกปฏิบัติจริงและทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สื่อการเรียนรู้

- ๑ . สื่อเอกสาร
 - ๑.๑ เอกสารประกอบการเรียนรู้
 - ๑.๒ ใบงาน
 - ๑.๓ ใบความรู้
- ๒ . ภูมิปัญญา
- ๓ . สถานที่ประกอบการ

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพจึงจะได้รับวุฒิปัตร

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิปัตร
๓. วุฒิปัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

หลักสูตรการทอผ้าฝ้าย
โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑.อธิบายความหมาย ความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้าฝ้ายได้ ๒.อธิบายความหมายความเป็นไปได้ในการทอผ้าฝ้าย	๑. ความสำคัญของการทอผ้าไหมสีธรรมชาติ ๒.ความเป็นไปได้ในการเอาใจใส่และการทอผ้าฝ้ายเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า	๑.วิทยากรบรรยายให้ความรู้ความหมาย ความสำคัญของการหลักสูตรการทอผ้าฝ้าย ๒.ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา	๓	-
๒	ทักษะในการประกอบอาชีพหลักสูตรการทอผ้าฝ้าย	-อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้าฝ้ายได้ -สามารถเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาลายขอได้ -สามารถอธิบายเทคนิคในการมัดหมี่เพื่อให้เกิดลายที่สวยงาม	-ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการมัดหมี่ลายขอ -การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการมัดหมี่ลายขอ -ด้าย โกงมัดหมี่ กง ไน หลา เชือกฟาง มีดโกน สีย้อมด้าย -ความรู้พื้นฐานในการมัดหมี่และเทคนิคในการพัฒนาลายขอ การออกแบบลวดลาย การมัดเชือกฟาง	วิทยากร -อธิบายขั้นตอนในการมัดหมี่ลายขอ และสาธิต -เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการมัดหมี่ลายขอ -สื่อที่ใช้ในการประกอบการเรียน/แหล่งเรียนรู้/สถานประกอบการ/ภูมิปัญญา -วิทยากรสาธิตการมัดหมี่ลายขอ วิธีการมัดเชือกฟางเพื่อให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ	๓	๓๐

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การพัฒนาลายขอ	-สามารถบริหารจัดการอาชีพการมัดหมี่ การพัฒนาลายขอได้แก่การควบคุมคุณภาพและการลดต้นทุนในการผลิตได้ -สามารถพัฒนาลายขอให้สวยงามและเป็นที่ต้องการของตลาดและเป็นการส่งเสริมอาชีพการทอผ้าลายขอให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายก่อให้เกิดอาชีพที่มั่นคง	-การบริหารจัดการอาชีพการมัดหมี่ลายขอ -การดูแลรักษาคุณภาพของการมัดหมี่ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ -การลดต้นทุนในการผลิต -การเพิ่มมูลค่าของสินค้าเช่นการออกแบบลวดลายและการตกแต่งให้สวยงาม	วิทยากร -ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาผ้า การดูแลเส้นด้าย -อธิบายขั้นตอนในมัดเชือกฟางที่ถูกวิธีเพื่อรักษาคุณภาพของสีและลวดลายที่มีคุณภาพ -ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้/สถานประกอบการ/ภูมิปัญญา	๔	
รวม					๑๐	๓๐

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อเอกสาร
๒. เอกสารประกอบการเรียนรู้
๓. ใบงาน
๔. ใบความรู้
๕. ภูมิปัญญา
๖. สถานประกอบ

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานการปฏิบัติระหว่างเรียนความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพจึงจะได้รับวุฒิปัตร์

เอกสารหลักฐานการศึกษา

- ๑.หลักฐานการประเมินผล
- ๒.ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
- ๓.วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา

การอนุมัติหลักสูตร

เห็นชอบหลักสูตรการพัฒนาลายขอขจรซึ่งเป็นลายประจำอำเภอณาเขือก และเป็นหลักสูตรที่ดีมีความยืดหยุ่นเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเห็นควรนำไปจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ต่อไป